

Sygn. akt III AUa 176/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy B. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o rentę rodzinną

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 grudnia 2013 r. sygn. akt IV U 544/12

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje B. B. prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce G. B. (1), od 1 października 2011r.,

2. przyznaje adwokat A. B. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 701,60 (siedemset jeden złotych i 60/100) powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górka

Sygn. akt. III AUa 176/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., w wyniku rozpatrzenia wniosku ubezpieczonej B. B. z dnia 13 października 2011 roku odmówił przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 26 września 1992 roku matce G. B. (1), albowiem Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 18 kwietnia 2012 roku

stwierdziła, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy, jednakże całkowita niezdolność do pracy nie powstała przed 16 rokiem życia.

Wnioskodawczyni B. B. zaskarżyła powyższą decyzję wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie jej renty rodzinnej. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że ma problemy z poruszaniem się, często odczuwa ból kolana, ponadto choruje na cukrzycę drugiego stopnia i ma problemy o podłożu intelektualnym tj. trudności z koncentracją i z podejmowaniem decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie domagał się jego oddalenia, powtarzając argumenty użyte w uzasadnieniu decyzji z dnia 26 kwietnia 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata A. B. kwotę 120 zł netto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 13 października 2011 roku ubezpieczona B. B. urodzona (...) złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 26 września 1992 roku matce G. B. (1).

Obecnie ubezpieczona liczy 56 lat. Zakończyła edukację szkolną na poziomie klasy czwartej. Nie zdobyła żadnego zawodu. Przez kilka lat pracowała fizycznie w Państwowym (...), gdzie pracowała w polu, doiła krowy. Mieszka samotnie. Jest pod opieką Domu Pomocy Społecznej tj. Domu Wsparcia Dziennego w B., gdzie uczestniczy od 2006 roku w zajęciach terapeutycznych.

W dniu 8 listopada 2006 roku Powiatowy Zespół Orzekania do Spraw Niepełnosprawności w S. zaliczył B. B. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do 8 listopada 2011 roku, wskazując, że niepełnosprawność istnieje od dzieciństwa, zaś ustalony stopień tej niepełnosprawności datuje się od 2 października 2006 roku.

Ubezpieczona jest uprawniona do stałej renty socjalnej począwszy od 1 maja 2010 roku przyznanej na podstawie wyroku Sądu Okręgowego Koszalinie z dnia 6 maja 2011 roku sygn. akt IV U 1123/10.

W związku z wnioskiem o przyznanie renty rodzinnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych skierował ubezpieczoną na badania lekarskie celem ustalenia jej aktualnego stanu zdrowia i niezdolności do pracy. Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 9 grudnia 2011 roku uznał, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Jednakże po wniesionym sprzeciwie Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 18 kwietnia 2012 roku stwierdziła, że B. B. jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy, jednakże stwierdzona całkowita niezdolność do pracy nie powstała przed 16 rokiem życia.

W oparciu o powyższe orzeczenie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 26 kwietnia 2012 roku odmówił ubezpieczonej B. B. przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 26 września 1992 roku matce G. B. (1).

W toku postępowania przed Sądem I instancji przeprowadzono dowód z opinii biegłego psychiatry, psychologa, diabetologa, chirurga ortopedy w celu ustalenia czy ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy, a jeżeli tak to od kiedy, oraz czy trwale, czy okresowo.

Biegli sądowi – rozpoznali u ubezpieczonej upośledzenie umysłowe, zniekształcenie stawu skokowego lewego i ograniczenie jego ruchomości po przebytych złamaniach kości podudzia, cukrzycę 2 stopnia, otyłość, obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego, z pogranicza upośledzenia stopnia lekkiego i umiarkowanego, uwarunkowany pierwotnymi deficytami, pogłębionymi w kolejnych latach życia, w okresie dorosłości, w wyniku wtórnych zmian o charakterze otępiennym, powodujące aktualnie całkowitą niezdolność do pracy. Zdaniem biegłych niezdolność do pracy powstała po 16 roku życia i ma aktualnie charakter trwały.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie jest niezasadne. Sąd ten wskazał na przesłanki przyznania renty rodzinnej opierając się o treść art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 z zm./, zgodnie z którym renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Do renty rodzinnej zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy emerytalnej są uprawnieni następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Zgodnie zaś z art. 68 ust. 1 ustawy emerytalnej dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji /art. 12 ustawy/.

Sąd I instancji postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów: diabetologa, chirurga-ortopedy, psychiatry oraz psychologa klinicznego na okoliczność ustalenia daty powstania u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy. Istnienie trwałej całkowitej niezdolności do pracy w przypadku ubezpieczonej nie było przedmiotem sporu, sporna była data powstania całkowitej niezdolności do pracy.

W niniejszej sprawie sporządzono trzy opinie sądowno-lekarskie, jednakże przesadzające dla sprawy i jednocześnie wyjaśniające wszelkie wątpliwości Sądu I instancji i przez to najbardziej znaczące dla rozstrzygnięcia sporu okazały się 2 opinie, tj. opinia łączna wydana w dniach 08.10.2012r. i 27.10.2012r. przez biegłych specjalistów psychiatrę, kardiologa – diabetologa i chirurga ortopedę i opinia łączna wydana przez biegłego lekarza psychiatrę i psychologa uzupełniona opiniami z dnia 20.07.2013r. i z dnia 15.11.2013r., z których jednoznacznie wynika, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy po 16 roku życia a za datę powstania tej niezdolności należy przyjąć dzień 14.05.2010r.

Sąd Okręgowy przyjął opinie biegłych z dnia 08.10.2012r. z 27.10.2012r. oraz opinie z dnia 30.05.2013r. wraz z opiniami uzupełniającymi za podstawę rozstrzygnięcia sporu, albowiem ustalenia i wnioski płynące z opinii miały walor kategoriyczny a ponadto wzajemnie się pokrywają. Z opinii tych, zdaniem Sądu, jednoznacznie wynika, że stan zdrowia ubezpieczonej czyni ją całkowicie, trwale niezdolną do pracy po 16 roku życia.

Sąd I instancji nie uwzględnił opinii wydanej przez biegłego psychologa w dniu 22 sierpnia 2012r., albowiem zawiera ona podstawowe uchybienia merytoryczne, jak również nie pokrywa się z pozostałymi dowodami.

Biegły psycholog nie rozróżnia pojęć dotyczących orzekania w zakresie niezdolności do pracy od pojęcia niepełnosprawności operując i używając pojęcia niedorozwoju umysłowego stopnia umiarkowanego (znacznego) z pojęciem całkowitej, trwałej niezdolności do pracy. Biegły stawia pomiędzy tymi dwoma różnymi znaczeniowo pojęciami znak równości wskazując w swej opinii z dnia 22 sierpnia 2012 roku i z dnia 24 stycznia 2013 roku na ich tożsamość znaczeniową. Co więcej, zdaniem Sądu Okręgowego, jest pewnym nadużyciem interpretacyjnym twierdzenie, że brak istnienia dokumentacji medycznej ubezpieczonej dokumentującej niedorozwój umysłowy w okresie do 16 roku życia świadczy o istnieniu niedorozwoju umysłowego u ubezpieczonej w stopniu wyższym niż lekkim czyli w stopniu umiarkowanym.

Z kolei w opinii sądowo-lekarskiej sporządzonej w dniu 8 i 27 października 2012 roku biegli lekarze specjaliści: diabetolog kardiolog, ortopeda - chirurg i psychiatra wskazali, że całkowitą i trwałą niezdolność do pracy powoduje u ubezpieczonej potwierdzony w badaniu psychologicznym deficyt sprawności intelektualnej w obszarze upośledzenia umysłowego stopnia umiarkowanego (niezdolność do pracy potwierdzają dodatkowo informacje ze Środowiskowego Domu Samopomocy). Ubezpieczona od dzieciństwa rozwija się z opóźnieniem i nie ukończyła szkoły podstawowej, edukację ukończyła na poziomie klasy czwartej, co jest dosyć typowe dla osób z upośledzeniem umysłowym (stan lekki). Zdaniem biegłych istnieją uzasadnione przesłanki aby uznać, że w okresie dzieciństwa istniało naruszenie funkcji organizmu, które ulegając pogorszeniu spowodowało powstanie całkowitej niezdolności do pracy. Biegli wyrazili stanowisko, że powstanie całkowitej niezdolności do pracy datuje się na dzień wystawienia zaświadczenia o stanie zdrowia tj. 14 maja 2010 roku. Przebyte zaś i zgłaszane przez ubezpieczoną złamanie podudzia lewego z ograniczeniem ruchomości stawu skokowego ogranicza jedynie wydolność chodu. U ubezpieczonej została zachowana zdolność do samodzielnego poruszania się bez pomocy kul. Cukrzyca typu 2 jest natomiast schorzeniem, na które cierpi ubezpieczona od kilku lat. Leczona jest lekami doustnymi. Na tym etapie cukrzyca nie była i nie jest schorzeniem, które powodowałoby długotrwałą niezdolność do pracy (brak powikłań, brak cech niewyrównania).

W opinii psychiatryczno-psychologicznej sporządzonej w dniu 30 maja 2013 roku przez biegłe: psychologa i psychiatrę rozpoznano u ubezpieczonej obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego, z pogranicza upośledzenia stopnia lekkiego i umiarkowanego, uwarunkowany pierwotnymi deficytami, pogłębianymi w kolejnych latach życia, w okresie dorosłości, w wyniku wtórnych zmian o charakterze otępiennym, powodujące aktualnie całkowitą niezdolność do pracy. Zdaniem biegłych wskazana niezdolność do pracy powstała po 16 roku życia i ma aktualnie charakter trwały. Biegłe jednocześnie nie stwierdziły u ubezpieczonej istniejącej niezdolności do samodzielnej egzystencji.

U ubezpieczonej wielokrotnie diagnozowanej psychologicznie i psychiatrycznie poczynając od 2010 roku było rozpoznawane upośledzenie umysłowe stopnia umiarkowanego oraz (w trakcie pobytu w oddziale psychiatrycznym) zaburzenia zachowania i emocji. Sąd Okręgowy zauważył, że rozpoznania tego nie potwierdziło aktualnie wykonane badanie psychologiczne. Uzasadniając rozpoznanie upośledzenia umysłowego stopnia umiarkowanego wskazywano na niekorzystny przebieg edukacji szkolnej tj. fakt ukończenia jedynie czterech klas szkoły podstawowej (po wielokrotnym powtarzaniu klasy trzeciej i czwartej) oraz na zaniedbania w opiece nad ubezpieczoną w okresie jej uczęszczania do szkoły, wyrażające się w niepodejmowaniu żadnych działań mających na celu zdiagnozowanie przyczyn trudności szkolnych ubezpieczonej oraz na braku wdrożenia odpowiedniego postępowania edukacyjnego. W rezultacie nie są znane powody dla których ubezpieczona nie radziła sobie z nauką realizowaną w ramach szkoły powszechnej. Trudności te mogły być wyrazem zarówno przypisywanego ubezpieczonej upośledzenia stopnia umiarkowanego, ale również mogły wystąpić przy upośledzeniu umysłowym stopnia lekkiego z ewentualnymi parcjalnymi deficytami kompetencji szkolnych typu dysleksja itp. Po zaprzestaniu nauki szkolnej ubezpieczona przez szereg lat wspomagała w pracy w (...) swoją matkę. Jak sama ubezpieczona wyjaśniła nie zatrudniła się w (...), bowiem ważniejsze w tamtym czasie było wspomaganie pracującej matki. Po śmierci matki ubezpieczona przez szereg lat funkcjonowała samodzielnie (z okresowym wsparciem rodziny): sama mieszkała, sama prowadziła gospodarstwo domowe, gotowała posiłki, robiła zakupy, gospodarowała posiadanymi pieniędzmi. Taki sposób

funkcjonowania wskazuje na deficyt intelektualny stopnia lekkiego. W kolejnych latach życia doszło do pogorszenia funkcjonowania ubezpieczonej, co z kolei wynika z toczącego się procesu psychoorganicznego. Na takie źródło obniżenia funkcjonowania intelektualnego wskazują wyniki badań psychologicznych. Proces ten osłabił przede wszystkim funkcje, na których bazują czynności niezbędne dla realizowanej aktywności zawodowej dostępnej dla osób z deficytem intelektualnym. Zdaniem biegłych brak potwierdzenia deficytu intelektualnego na poziomie umiarkowanym oraz dane biograficzne ubezpieczonej nie dają podstaw do przyjęcia, iż B. B. była całkowicie niezdolna do zatrudnienia już w okresie jej wczesnej młodości, czyli przed ukończeniem 16 roku życia. Jednakże zdaniem Sądu I instancji, nie zmienia to faktu, iż obecnie ubezpieczona nie kwalifikuje się do podjęcia jakiejkolwiek pracy.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy przyjął, że skoro ubezpieczona nie była osobą całkowicie niezdolną do pracy przed ukończeniem 16 roku życia to nie spełnia wymogów z art. 68 ustawy emerytalnej do przyznania prawa do renty rodzinnej i zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona. Zaskarżając wyrok w całości zarzuciła:

- rażące naruszenie przepisów procedury cywilnej - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, w szczególności poczynienie błędnych ustaleń w wyniku nieuwzględnienia całokształtu zebranego materiału dowodowego w niniejszej sprawie, oraz istotne braki w jego wszechstronnym rozważeniu w szczególności poprzez nieuwzględnienie opinii biegłego psychologa klinicznego psychoterapeuty J. W. z dnia 22 sierpnia 2012 r. oraz opinii uzupełniającej z dnia 24 stycznia 2013 r., z treści której jednoznacznie wynika, iż B. B. jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy, a niezdolność ta powstała w okresie wczesnego dzieciństwa przed ukończeniem 7 roku życia.

Mając na uwadze powyższe apelująca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie żądania zawartego w treści odwołania ubezpieczonej,
2. zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej B. B. z urzędu, za postępowanie apelacyjne.

W razie uznania, iż sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, bądź uznania, iż rozstrzygnięcie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy u ubezpieczonej. Zdaniem apelującej całkowita niezdolność do pracy, powstała u niej już w dzieciństwie, co uprawniało do przyznania renty rodzinnej po myśli art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, przez pryzmat powołanych w uzasadnieniu wyroku podstaw prawnych rozstrzygnięcia oraz w kontekście wniosków i twierdzeń apelacji doprowadziła Sąd Apelacyjny do przekonania o zasadności uzupełnienia postępowania dowodowego w zgodzie z art. 382 k.p.c. Apelująca wskazała bowiem, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił i pominął opinię biegłego psychologa klinicznego psychoterapeuty J. W. z dnia 22 sierpnia 2012r. oraz opinię uzupełniającą z dnia 24 stycznia 2013r. , z treści której jednoznacznie wynika, iż ubezpieczona jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy, a niezdolność ta powstała w okresie wczesnego dzieciństwa, przed ukończeniem 7 roku życia. Apelująca nie zgodziła się z argumentacją Sądu I instancji, jakoby biegły nie rozróżnił pojęć dotyczących orzekania w zakresie niezdolności do

pracy od pojęcia niepełnosprawności. Nadto dodała, że również zespół biegłych sądowych w osobach G. K., H. M. oraz G. B., uznał, że wnioskodawczyni już od dzieciństwa rozwijała się z opóźnieniem.

Słusznie twierdzi apelująca, że Sąd Okręgowy w pełni zaakceptował wnioski opinii psychiatryczno – psychologicznej z dnia 30 maja 2013r., w której uznano, że niezdolność do pracy ubezpieczonej powstała po 16 roku życia.

Sąd Odwoławczy podzielił stanowisko apelującej, wyrażone zresztą przez same biegłe, iż ocenę stanu ubezpieczonej oparto wyłącznie o wynik aktualnie przeprowadzonego badania psychologicznego. Zatem brak materiałów źródłowych z okresu dzieciństwa ubezpieczonej przesądził o uznaniu, że jej całkowita niezdolność do pracy powstała dopiero po ukończeniu 16 roku życia. W rezultacie, Sąd Apelacyjny dostrzegł, że w toku postępowania pierwszoinstancyjnego występowały dwie przeciwstawne opinie.

W celu ostatecznego rozstrzygnięcia powyższych rozbieżności i usunięcia wszelkich kwestii spornych w zakresie czy ubezpieczona stała się całkowicie niezdolna do pracy do ukończenia 16 roku życia, Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 roku dopuścił dowód z opinii nowego biegłego z zakresu psychiatrii – M. Ś..

W pisemnej opinii biegła psychiatra uznała, że zakończenie nauki na poziomie IV klasy szkoły podstawowej sugeruje upośledzenie co najmniej umiarkowane przed 16 rokiem życia. Biegła zgodziła się ze stanowiskiem biegłego psychologa, że całkowita niezdolność do pracy badanej powstała przed ukończeniem 7 roku życia. Biegła dodała, że jedyne prace, które wykonywała ubezpieczona to prace z matką przy obrządku bydła i wiązaniu snopków. Nadto uznała, że zdiagnozowana u B. B. cukrzyca, będzie pogłębiała zmiany psychoorganiczne i nie rokuje poprawy, zatem całkowita niezdolność do pracy jest trwała.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, że powyższa opinia wyjaśniła już wątpliwości, co do okresu powstania u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy. Tutejszy Sąd podziela przy tym pogląd, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd – który nie posiada wiadomości specjalnych – w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się do tych kryteriów oceny stanowi wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania zarówno opinii biegłego psychologa J. W., jak i opinii biegłej M. Ś. za przekonujące.

Całkowita niezdolność do pracy apelującej spowodowana jest przede wszystkim schorzeniami natury psychologiczno - psychiatrycznej, dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego, opinie biegłych z tej dziedziny miały charakter rozstrzygający. Biegli J. W. i M. Ś., mimo braku dokumentacji medycznej z okresu dzieciństwa, dostrzegli okoliczność ukończenia przez ubezpieczoną jedynie IV klas, co świadczy o opanowaniu programu niższego, niż dziecko 8-9 letnie. Nadto biegły J. W., niedorozwój umysłowy stopnia znacznego powstały już na etapie dzieciństwa, uzasadniał w kontekście wielokrotnego powtarzania przez ubezpieczoną klas szkoły podstawowej oraz warunków społecznych, w jakich dorastała (tragiczna śmierć ojca, zaniedbania środowiskowe). Sąd Odwoławczy przychylił się do wniosków właśnie tych biegłych, gdyż wbrew ustaleniom biegłej psychiatry E. K. i psycholog W. A. (opinia z dnia 30 maja 2013r.), dane biograficzne ubezpieczonej, dały podstawy do przyjęcia, iż ubezpieczona była całkowicie niezdolna do pracy już w okresie dzieciństwa, czyli przed ukończeniem 16 roku życia.

Organ rentowy nie zdołał przy tym podważyć prawidłowości opinii. Brak dokumentacji z okresu dzieciństwa nie uniemożliwił ustalenia całkowitej niezdolności do pracy przed ukończeniem 16 roku życia. Informacje na ten temat wynikały bowiem z wywiadu przeprowadzonego przez biegłych, który dostarczył danych biograficznych. Odnosnie podnoszonej przez organ pracy ubezpieczonej w (...), zauważyć należy, że faktycznie była to pomoc świadczona schorowanej matce. Sama ubezpieczona nie była zatrudniona w (...).

Biorąc pod uwagę powyższe, po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego, Sąd Apelacyjny uznał, że B. B. jest całkowicie niezdolna do pracy i niezdolność ta powstała przed ukończeniem 16 roku życia, co przy niespornym spełnieniu pozostałych przesłanek warunkujących prawo do świadczenia uzasadniało przyznanie jej renty rodzinnej po zmarłej matce G. B. (1) od dnia 1 października 2011r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (art.

100 ust. 1 w zw. z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej). Dlatego też zaskarżony wyrok należało zmienić na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. o czym Sąd Apelacyjny rozstrzygnął w punkcie pierwszym sentencji.

W punkcie 2 sentencji Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego ubezpieczonej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982r. – Prawo o adwokaturze (t.jedn.: Dz. U. z 2002r. nr 123, poz. 1058 ze zm.) oraz § 12 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 1 - 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.), uznając, iż nakład pracy pełnomocnika przed Sądem Apelacyjnym, uzasadniał przyznanie wynagrodzenia w stawce minimalnej -120 zł. Zasądzona kwota obejmuje nadto 30 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji oraz 275, 80 zł tytułem wynikających z przedłożonego rachunku wydatków pełnomocnika.